

NOVI AKORDI

GLASBENO-KNJIŽEVNA PRILOGA

X. letnik
Zvezek 2

Strokovno uredništvo: Dunaj XV/1 Mariabhilfergürtel 29.
Izdajatelj in odgovorni urednik: L. Schwentner, Ljubljana.
Cena za leto K 10.—, za 1/2 leta K 5.—, posamezni zvezki po 2 K.

Ljubljana
1. marca 1911

Vse prispevke je izključno nasloviti le na strokovno uredništvo (dr. Gojmir Krek). — Rokopisi se ne vračajo. — Na anonimne ali psevdonimne pošiljatve se ne oziram. — Za nenaprošeno vposlane prispevke uredništvo ne jamči. — Sklep uredništva za članke 1., za druge prispevke 8 dne prejšnjega meseca.

Pretisk člankov, poročil in ocen je dovoljen samo, če se izrecno navede vir: „Novi Akordi“.

Glasbeno-pedagoške črtice.

HINKO DRUZOVIČ.

II. Muzikalno-pedagoška društva.¹⁾

Muzikalno-pedagoška društva so še le novejšje prikazni na glasbenem polju. Pri nas v Avstriji jih še ne poznamo, pač pa jih najdemo v večjem številu že v Nemčiji. Naša, osobita pa dunajska društva izvršujočih glasbenikov, zastopajo predvsem stanovske in gmotne težnje. Pedagoške namene zastopata doslej le dve, in sicer: »Društvo glasbenih učiteljev na avstrijskih učiteljskih« ter »Društvo pevskih učiteljev na avstrijskih srednjih šolah«, obe s sedežem na Dunaju.

V Nemčiji so združeni vsi glasbeni pedagogi in učitelji v »Muzikalno-pedagoški zvezi«, ki ima svoj sedež v Berlinu. Ker se bo v prihodnjem letu tudi osnovala slična združitev pri nas v Avstriji, in sicer po vzgledu omenjene nemške, ne bo odveč, da se malo poučimo o načelih in namenih te zveze, to še osobito radi tega, ker je dosegla tekom dosedanjega svojega desetletnega delovanja že prav mnogo uspehov.

Smoter zvezi je: združitev vseh glasbenikov-pedagogov v svrhu reforme celega privatnega in javnega glasbenega pouka, v izboljšanje njih gmotnih koristi ter

v povzdigo naobrazbe bodočega učiteljskega naraščaja. Uresniči naj se ta misel predvsem s tem, da se ves bodoči učiteljski naraščaj vzgojuje in izobrazuje po enotnih načelih.

V svrhu didaktičke naobrazbe učiteljskih kandidatov so na konservatorijih in glasbenih zavodih, ki so člani omenjene zveze, urejena posebna učiteljska semenišča, ki imajo ponekod tudi posebne vadiške razrede za praktične nastope in učne vaje. Za poedine predmete na imenovanih semeniščih so sestavljeni posebni učni načrti ter določene i posebne učne knjige. Sklepni izpiti za usposobljenost v poučevanju glasbe so na vseh zavodih, ki so pod okriljem »Zveze«, urejeni istotako po enotnih načelih. Vrše se vsako leto v navzočnosti dveh odposlancev »Zveze«. Za take kandidate pa, ki so se pripravljali na izpit privatnim potom, je sestavljena posebna izpraševalna komisija. Zahteva se od takih kandidatov, da jih je pripravljaj in poučeval učitelj, ki je neposreden ud »Zveze«.

K izpitu se sme oglasiti vsakdo, ki je dovršil 19. leto ter dokaže potrebno glasbeno in splošno izobrazbo. Kot splošno naobrazbo je pri tem smatrati ono, ki je enakovredna usposobljenosti za enoletno vojaško službo (pri moških prosilcih); pri kandidatkinjah pa mora splošna naobrazba odgovarjati dovršenemu višjemu razredu kake višje dekliške šole. Učni izpit se deli v praktični in teoretični del; oba sta pismena in ustna. Pismeni izpit obsega domačo nalogo (iz zgodovine, estetike ali metodike) ter klauzurno delo. Predmeti teoretiškega izpita so: Muzikalni diktat, harmonijoslovje, oblikoslovje, glasbena zgodovina, pedagogika, metodika, estetika in akustika. K praktičnemu izpitu se šteje tudi še nastop z učenci nižje in srednje stopnje. S spričevalom usposobljenosti dobe kandidatje tudi še

¹⁾ Glej »Novi Akordi« IX/29 sl.

družbino diplomo. (Omeniti je, da so ti izpiti namenjeni le privatnim glasbenim učiteljem. Glasbeni učitelji na učiteljskih morajo obiskovati skozi tri tečaje višji zavod za cerkveno glasbo v Berlinu).

Pa tudi gmotne koristi svojih članov hoče pospeševati »Zveza«. Uvedla je enotna načela glede honorarjev. Plača učiteljeva bodi predvsem mesečna. Med stranko in učiteljem se sklene pismena pogodba, z določenim rokom za medsebojno odpoved. Mesečni honorar znaša za elementarno in srednjo stopnjo pri vseh udih zveze 9 Mk (in sicer za dve tedenski poluri). Pri neugodnih krajevnih odnošajih, osobito če se je boriti z umazano konkurenco, zniža se honorar lahko do mesečnih 6 Mk. Pod to minimalno ceno pa ne sme poučevati noben ud.

Da se občinstvo še pouči o stremljenjih »Zveze«, objavljajo se po dnevnikih posebni članki. Ker pa ti doslej niso rodili zaželjenega vspeha, hočejo se odslej prirejati posebni poučni sestanki s predavanji in izvajanjem dobre domače glasbe. Občinstvu se naj na ta način pokažejo vspehi urejenega glasbenega pouka.

»Zveza« razširja svoje delovanje tudi na pedagoško-literarno stran. Vse nove publikacije se strokovno ocenjujejo in priporočajo v družbinem glasilu. (»Der Klavierlehrer«. Musikpädagogische Zeitschrift für alle Gebiete der Tonkunst. Berlin W.). Istotako se objavljajo v drugih glasbenih listih strokovni članki.

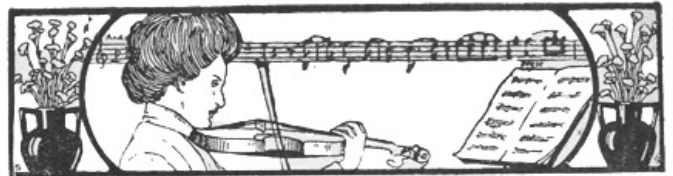
Pri vsprejemu svojih članov postopa »Zveza« prav strogo. O vsprejemu določa posebna komisija, ki šele na podlagi predloženih izpričeval glede glasbene in strokovne naobrazbe, kakor tudi o vspešnem pedagoškem delovanju izreče vsprejem prosilca oz. prosilke. Člani postanejo lahko vsi faktorji, ki se pečajo z muzikalno odgojo (vodje glasbenih šol, glasbeni učitelji višjih učnih zavodov ter javni in zasebni glasbeni učitelji oziroma učiteljice). Tudi lokalna in provincijalna strokovna društva, osobito če zastopajo pedagoška stremljenja, so lahko udje »Zveze«.

Na ta način je združila »Zveza« vse strokovno in pedagoško usposobljeno učiteljstvo pod svojim okriljem ter vzela iz izobrazbo naraščaja v svoje roke; ves glasbeni pouk naj se s tem postavi na zdravo in vspešno podlago, in glasbeni umetnosti naj se pripravlja potom javnega in zasebnega pouka pot v vse sloje prebivalstva.

V svrhu medsebojnega razgovora se sklicuje vsako drugo leto muzikalno-pedagoški kongres v Berlin. Aprila tega leta se vrši že peti takšen kongres. Za mesec april je sklican na Dunaj i prvi avstrijski kongres,¹⁾ ki ga pripravlja »Društvo glasbenih učiteljev avstrijskih učiteljskih«. Potrebo teh prireditev dokazovati, bilo bi odveč. Ker se vsi merodajni in prizadeti činitelji, osobito pa tudi naša najvišja učna uprava, čedalje bolj zanimajo za muzikalno-pedagoška vprašanja, gotovo tudi vspehi ne izostanejo.

¹⁾ Natančneje podatke objavljamo na drugem mestu.

Op. uredn.

Koncerti.

Ljubljana. Koncert »Ljubljane« dné 8. januarja t.l. Svoj drugi redni koncert je posvetila »Ljubljana« proslavi sedemdesetletnice prezasluznega slovenskega skladatelja Gerbića in izvajala razun *Premrlove* »Pesmi žerjavov« in *Sattnerjevega* samospeva »Deklica in ptič« izključno le Gerbićeve skladbe. Take prireditve, pri katerih se izvajajo izvečine le skladbe enega in istega mojstra, se zde nekaterim nekoliko enolične, kar je kolikortoliko tudi res; a po drugi strani so pa vendarle zelo poučne in zanimive. Tako je bil tudi ta koncert vrlo zanimiv in nam je nudil priliko, opazovati in študirati Gerbića, bodisi kot posvetnega, bodisi kot cerkvenega skladatelja.

Izmed Gerbićevih mešanih zborov sta se izvajala »Žitno polje« in »Bučelar«, preprosti a prijazni skladbi, polni svežega, zdravega življenja. Moški zbori: »Deklica mila«, »Slavček, daj mi svoje petje!«, »Vabilo«, »Pastirček« in »Vinska« so se — mislim — izvajali na koncertu »Ljubljane« prvič. »Glasbena Matica« jih bo izdala letos v večji zbirki Gerbićevih moških zborov, in jih bodo dobili Matični udje mej drugim kot društveno darilo. Proizvajani moški zbori so prav prikupljive narave, zloženi v lahkem, naši narodni pesmi bližajočem se tonu, in jih zlasti prve štiri odlikuje ona miloba in iskrenost, ki je ravno našim narodnim pesmim lastna, ki poslušalca namah zase pridobi in ga globoko gane.

Izmed Gerbićevih cerkvenih skladb si je »Ljubljana« izbrala za izvajanje »Sanctus« in »Benedictus« iz njegove najlepše in najumetnejše latinske maše v čast presv. Srcu Jezusovemu ter veliki »Ave Maria« za ženski zbor in dve soli s spremljanjem klavirja, harmonija in dveh gosli. Mašna dela sta zložena popolnoma primerno katoliškemu bogočastju. Plemenita melodika diči zlasti Sanctus, izbrane harmonije se prelivajo ena v drugo; veličasten je cel spev, posebno mogočen od »Pleni sunt coeli et terra« dalje, končujoč z naravnost pretresljivo učinkujočim Hosanna. Benedictus je ljubeznjivo-nežen; zaključni ga zopet kratek, a zelo efektne Hosanna. Instrumentacija obeh mašnih delov in sploh cele te maše, — ki sme jo imel priliko po prijaznosti skladateljevi natančneje si ogledati, — je prav dobra; vsak instrument je na svojem mestu in pride ob svojem času do veljave. »Ave Maria« je enako izvrstno zložena skladba: iz malih početkov narašča v vedno večji ensembles. Enotno je zamišljena in skrbno izdelana; po celi svoji upravi je kakor nalašč ustvarjena za koncertno dvorano, za cerkev pa manj prikladna.

Iz Gerbićeve opere »Kres« je bila na sporedu »Arija Barbe« za alt ozir. mezzosopran in orkester. Ta arija je kaj izrazita v melodiji in jo smemo prištevati pravim biserom Gerbićeve muze. Instrumentacija prav elegantna.

Slednjič mi je omenjati še dvoje Gerbićevih orkestralnih del, ki jih je izvajala Slovenska Filharmonija pod vodstvom svojega kapelnika *E. Czajanka*: »Jugoslovansko balado« in »Jugoslovansko rapsodijo.« Balada je majhna po obsegu, preprosta v vsej svoji strukturi in dosti dobro odgovarja svojemu naslovu. Rapsodija je precej obsežnejša — izvajala se je dobro četrt ure — solidno zložena in instrumentirana, dasi bi semtertje ne bil napačen še nekoliko večji aparat ozir. sijaj. V celoti je napravila zelo ugoden vtisk. Vendar kar se skladbe same kot take tiče, se mi zdi, da po svojem značaju in izpeljavi ni popolnoma prava rapsodija, ampak bolj krepko in fino začinjen potpuri.